

Nr. 04 | April 2008 |
30ste jaargang
verschijnt niet in augustus
P 408.654

Als geweld dichtbij
komt...

Afschietkantoor : 1050 Brussel 5
Verantw. uitgever en afzendadres :
G. Liagre, Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

Inhoud

Inhoud - Uit de redactie	2
Schriftwerk - Woord van de voorzitter	
Opstanding en Eeuwig Leven	3
Oude wijn in nieuwe zakken	3
In het vizier : Als geweld dichtbij komt...	
Kans op slagen	4
Seksueel geweld in de gemeente	6
Uit de synodale raad	
Graag uw aandacht voor	7
Uit de coördinaties	
Reacties van protestantse jongeren op "Geweld"	8
Jezus en de rabbijnen (11)	9
Israëlzondag	10
Studiefonds : Ik help een kind	10
Faculteit Protestantse Godgeleerdheid	
Open-deur-dag	11
Studiedag FPG - ETF	11
Bij de burens	11
De Stem van het Boek	11
Algemene Kerkvergadering	12
Column	
Onder-duiken	13
Protestantse Omroep	
Programma-informatie	13
Van hier en daar	
"Onze Vader" in de kinderkerk	14
In memoriam - Colofon	
Gert-Jan Buitink	16

Uit de redactie

Mensenrechten beginnen dicht bij huis, vooral als er sprake is van allerlei vormen van geweld, ook in familiaal verband. Het is een angst-aanjagend en vaak verborgen probleem. Zowel daders als slachtoffers houden zich vaak stil en mis-schieten wel om dezelfde reden: schaamte, onmacht en niet weten hoe verder... "Kans op slagen, Een integrale kijk op geweld in gezinnen" is een boek dat ons verder helpt en daarom betrekken we het graag bij dit thema. De titel van het boek werd ook het kopje boven het artikel van onze synodevoorzitter dr. Liagre die onder meer schrijft over het "meldpunt seksueel misbruik in pastorale relaties" dat enkele jaren geleden in de VPKB werd opgericht. De synode besloot om het meldpunt richting de gezinnen uit te breiden, "of althans, de bezinning hierover op gang te brengen". Dr. R. Ganzevoort schreef over "seksueel geweld in de gemeente". Vanuit de praktijk werd hij betrokken bij seksueel misbruik er raakte geïnteresseerd in "de dynamieken van geweld en macht". Zijn artikel verscheen al eerder, maar wordt nu met zijn toestemming in deze Kerkmozaïek opgenomen. Op Vrije Voeten stelde een werkmapp "Jong Geweld" samen, onder meer met de bedoeling jongeren aan het denken te zetten over geweld. U vindt meer informatie onder het kopje "Reacties van Protestantse jongeren op Geweld".

Ds. Marc Loos verzorgt het "Schriftwerk". Voorts treft u nieuws uit de Faculteit aan. Woensdag 16 april is er weer een Open Deur Dag. In het kader van "Jezus en de rabbijnen" lezen we over "Het mystieke loflied van Jezus". Het Studiefonds "Ik help een kind" meldt dat in het jubileumjaar 2007 er maar liefst ruim € 40.000 is verzameld, waarmee 300 jongeren gesteund konden worden! Dit alles en meer in deze Kerkmozaïek. De moeite waard om nog wat abonnees te werven!

Namens de redactie,
Ruud FOPPEN

Opstanding en Eeuwig Leven

- Marc LOOS

Om de inhoud van het Paasgeloof te kunnen vatten, zijn we aangewezen op het gedrag van Jezus' leerlingen ná zijn dood. Opstanding is, het dient gezegd, geen reanimatie van een lijk. Het lijk van Jezus is niet opnieuw tot leven gekomen. Opstanding of verrijzenis is geen mirakelstuk. Het is een geloofsbelijdenis die we begrijpen vanuit de ontwikkeling die zich bij de leerlingen voordeed na Pasen. Het verhaal van de Emmaüsgangers (Lucas 24: 13-35) geeft ons een samengebalde indruk van hoe zijn leerlingen tot het 'paasgeloof' zijn gekomen.

Het verhaal vertelt van de grote ontgoocheling bij twee leerlingen op de terugweg van Jeruzalem naar hun dorp, genaamd Emmaüs. Hij, die hen zou verlossen is gekruisigd en er zijn vrouwen die beweren dat zijn graf leeg is, maar hemzelf hebben ze niet gezien. Onderweg voegde Jezus zelf zich bij hen en ging met hen mee, maar zij herkenden Hem niet. Hij was voor hen een vreemdeling. En beginnende bij Mozes en bij de profeten (TeNach) legde Hij hun alles nog een keer uit, wat daarin met het oog op de Messias betrekking had. Toen ze in hun dorp waren thuisgekomen, brak en zegende Hij het brood met hen en gingen hun ogen open en zij herkenden Hem.

Dit verhaal is allicht een verhalende weergave van het groeiproces dat de leerlingen van Jezus doormaakten. Gaandeweg groeiden zij naar een beslissend moment van inzicht, van dieper begrijpen van alles wat met Jezus was gebeurd in Jeruzalem. De leerlingen zijn achteraf opnieuw hun eigen bijbel gaan lezen in het licht van Jezus' lijden en sterven. Daardoor groeide een nieuw inzicht, een nieuwe samenhang om Hem te (h)erkennen en Hem zijn unieke plaats te geven in de voortgaande heilsgeschiedenis van Gods bevrijding.

Dit is een eerste element in het paasgeloof van de leerlingen van Jezus en van de vroege messiaanse gemeente. Hun ogen gaan open en ze zien opnieuw. En wat ze zien en begrijpen is dat de weg van Gods heil en bevrijding in Jezus verder gaat op een unieke manier en dat Hij hen niet alleen achterlaat. Die weg ten Leven wordt aangedreven door de Geest. De geest van waarachtig leven, van inzicht en waarheid. De waarheid omtrent Jezus. Hij is niet in de dood gebleven! God heeft hem doen opstaan! Hij leeft, niet als gereanimeerd lijk, maar levend door zijn inspiratie, zijn levensvreugde en -moed en de verwachting van het komende Rijk Gods.

Paasgeloof in de zin van de Schrift, kan niet verdund worden tot een geestelijk gebeuren aan de overzijde van dit leven of van de geschiedenis. Eeuwig leven is geen zaak van eindeloos gerechte duur, maar van leven tot op de bodem doorleefd. Het is de bevestiging, de beaming van de gekruisigde die is opgestaan. Opstandingsgeloof kan niet zonder opstandingsleven. Het verhaal van de 'Emmaüsgangers' laat daarover geen misverstand bestaan: "Zij stonden op en keerden terug!" (vers 33). Bij opstanding en eeuwig leven gaat het niet om een bovennatuurlijk mirakel, wel om het begin van de Messiaanse gemeente, die Jezus belijdt als de vleesgeworden solidariteit. Zo heeft Hij anderen bevrijd om erop te vertrouwen dat de weg van de solidariteit met de arme, de wees, de weduwe en de vreemdeling niet doodloopt – als die weg ook metterdaad gegaan wordt. Wat de kerk daarvan gemaakt heeft is een ander verhaal.

Marc LOOS is predikant te Gent-Noord

Oude wijn in nieuwe zakken...

De klassieke vereniging staat onder druk. De wijze waarop contacten en verbanden ontstaan verandert. We zien steeds meer verenigingen die het daardoor moeilijk hebben. Ook de vanzelfsprekendheid van veel geloofsgemeenschappen is aangetast. Ze delen in de malaise van veel organisaties. De terugloop van de kerken is dus een complex probleem. Uiteraard speelt de secularisering een rol. Maar ook binden mensen zich steeds minder aan "klassieke" organisaties zoals politieke partijen, levensbeschouwelijke zuilen of kerken. Beter vergaat het organisaties met een "one-issue" karakter, bijvoorbeeld milieubewegingen. Die concentreren zich op een precieze doelgroep en op één enkele zaak. Dat doen ook sommige evangelische groepen, met slechts één snaar op het theologische register. Sleutel voor hun succes is een helder profiel en een duidelijke, beperkte, vaak op het moment gerichte, doelstelling. Hun kerkdiensten zijn echte "happenings", de "eventcultuur" primeert. De dynamiek die ervan uitgaat, daagt de kerken uit. Anderzijds tracht deze aan de theologische tribalisering en banalisering te ontsnappen. Verwachten kerkmensen hierbij echter niet te veel heil van klassieke vormen en structuren? Kan de kerk verder op de golven van de tijd, zonder in te spelen op deze ontwikkelingen? Niemand die het precies weet. Wat we echter wél weten is, dat het ook dit jaar weer Pinksteren is. Pinksteren viert betekent: nog steeds zijn er goede en existentiële gronden om mensen uit te nodigen het met Christus te wagen. En dynamische, bemoedigende, inspirerende en aanstekelijke geloofsgemeenschappen zijn nodig en mogelijk. De kerk dient tussen behouden en vernieuwen ruimte te scheppen voor de Geest, die waait waarheen Hij wil. Creatief en vurig, warm en hartelijk, respectvol én nabij, onder inspiratie van Gods Geest, op intelligente én hartelijke manier het evangelie doorgeven. Dat is de opdracht. In praktijk brengen wat het evangelie beschrijft als "oude wijn in nieuwe zakken".

dr. Guy LIAGRE

Kans op slagen

Over geweld in gezinnen

In West-Europa beschouwen we mensenrechten al snel verworven en evident. Zuid-Afrika, China, Zimbabwe, Rusland of Colombia vormen dan voor hun schending het logische decor. De realiteit is echter veel complexer. Als “eenieder recht heeft op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon” (artikel 3 van de Universele Verklaring van de rechten van de Mens) beginnen de mensenrechten dicht bij huis. In november 2007 nam de synode van de VPKB hierover een besluit.

dr. Guy LIAGRE

Waar beginnen mensenrechten?

Mensenrechten zijn niet alleen tekst, ook waarden. Het debat over mensenrechten gaat over méér dan wetgeving alleen. Wat goed is en wat niet, houdt ook verband met fundamentele waarden van menselijkheid en gerechtigheid. Kerken zijn hiervan in evangelisch perspectief de behoeders en bewaarders. Eenvoudig is dat niet. “Waar beginnen mensenrechten?” vroeg Eleanor Roosevelt (First Lady van de VS tussen 1933 en 1945) bij de ondertekening van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens in 1948. “In kleine stukjes, dichtbij huis – zo dicht en zo klein dat ze niet op een wereldkaart te zien zijn. Het zijn de plaatsen waar elke man, vrouw en elk kind zoekt naar gelijke rechten, gelijkwaardigheid zonder discriminatie. Als deze rechten daar geen betekenis hebben, hebben ze nergens betekenis.” Om die reden werd enkele jaren geleden in de VPKB een “meldpunt seksueel misbruik in pastorale relaties” opgericht. Waar zorgverstrekkers, jeugdverantwoordelijken, predikanten, ouderlingen en diakenen de rechten op integriteit van anderen met de voeten treden, dient de kerk krachtig op te treden. Het probleem is echter omvattender dan seksueel misbruik in pastorale relaties alleen. Geweld bestaat ook binnen gezinnen. De synode besloot daarom vorig jaar, het meldpunt in die richting uit te breiden. Of althans: de bezinning hierover op gang te brengen. Spreken na slaan is immers moeilijk. En dit probleem aanpakken een zware taak.

Geweld kent veel vormen

Er is in Vlaanderen geen eenduidige term voor geweld binnen het gezin. Op de synode ontstond hierover al meteen een discussie. Sommigen spreken van familiaal geweld (geweld tussen ouders, tussen kinderen, van kinderen naar ouders en omgekeerd). Anderen verkiezen de term huiselijk geweld en hebben het dan vooral over partnergeweld. Dat geweld treft trouwens niet alleen het slachtoffer (bijvoorbeeld de geslagen man of vrouw), maar ook de andere familieleden, met name kinderen.

Ouderenmishandeling (familiaal geweld jegens oudere personen) is een ander verborgen maatschappelijk fenomeen. De confrontatie met deze verschillende vormen van geweld blijkt helaas meer regel dan uitzondering. De statistieken liegen niet. Toch blijft geweld – uitzondering wordt stilaan seksueel geweld – één van de laatste taboes in onze samenleving. De tongen komen doorgaans pas los en de hulpverlening op gang, wanneer het geweld al een hele tijd aan de gang is. Hier ligt wellicht een taak voor de kerk. Mensen die in die situatie zitten hebben meestal de grootste moeite om aan het geweld te ontsnappen. Ze zijn slachtoffer van geweld, maar ook van de situatie. Velen gaan ervan uit dat het evident is om bijvoorbeeld weg te gaan als je partner je slecht behandelt. Het slachtoffer zit echter vol vragen: wat met de kinderen? Hoe gaat de omgeving reageren? Hoe moet het materieel verder? Bij kinderen volgen meestal gedragsstoornissen, vluchtgedrag en een totaal verbrijzeld zelfbeeld.

Wat kan de kerk doen?

Om te beginnen kerkelijke ambtsdragers en kerkelijke werkers attent maken op de problematiek. Dit thema-nummer van Kerkmozaïek is hiertoe een aanzet. Daarnaast kan de kerk – zelfs een kleine kerk als de onze – een laagdrempelig aanspreekpunt aanbieden. Misschien ontbreekt – sommige synodeafgevaardigden maakten deze terechte opmerking – de expertise om het probleem ten gronde aan te pakken. Het meldpunt seksueel misbruik beschikt momenteel echter al over een team met een psychiater, een psycholoog en twee theologen. Ook psychotherapeutische expertise is in de kerk aanwezig. Dat is echter niet het enige. Men dient samen te werken met andere organisaties, de protestantse sociale centra bijvoorbeeld. Preventie en sensibilisering dringen zich vanuit het evangelie echter op. Voor familiaal geweld is iedereen immers verantwoordelijk. Ervan weten en zwijgen is medeplichtigheid. Een uitbreiding van het meldpunt, zou de kans bieden om er in alle

vertrouwen iemand over aan te spreken. Verkracht of geslagen worden hoort immers niet bij het leven. Te vaak blijven deze vormen van geweld nog “stil geweld”. Het houdt zich schuil achter de schijnbaar veilige muren van de privé-woning. We weten met zijn allen niet goed hoe hierop te reageren. En dus kijken we gezamenlijk de andere kant op. Als een vrouw uit de gemeente, van wie het een publiek geheim is dat het niet zo botert met haar man, plots met een blauw oog verschijnt, zal ieder van ons wel aan partnergeweld denken. Maar quasi gelijktijdig met dit gevoel van mededogen bekruipt ons de schroom om hier openlijk en direct over te praten. Stilzwijgend volgen we haar verklaring “van de trap gevallen te zijn”. En zo bevestigen we het valse ideaal dat we ons als goede burgers uit respect niet met andermans privé-leven inlaten. Met voortdurend geweld tot gevolg. Lijdzaam gedogen we dat er zich achter de privé-muren de vreselijkste taferelen kunnen afspelen...

Tot slot

Geweld binnen het gezin vormt een gevoelig en delicaat onderwerp. Het maakt deel uit van de intieme leefwereld van personen en behoort nog steeds tot de onderwerpen die taboe zijn. Slachtoffers bekruipt vaak een gevoel van schaamte. Men ontkent de feiten, minimaliseert ze of kan er moeilijk over praten. De predikant, pastoraal medewerker, ouderling of diaken, deelt vaak dit schaamtegevoel. Gevolg is dat men geweld-thema's slechts vluchtig en oppervlakkig bespreekt. Taboes doorbreken en het onderwerp bespreekbaar maken is daarom de eerste stap. Een serieuze bezinning hierover op gang brengen, een tweede. Huiselijk geweld is momenteel namelijk de meest voorkomende geweldsvorm in onze samenleving. De cijfers zijn hallucinant. We spreken wereldwijd over niet minder dan 275.000.000 kinderen. In Vlaanderen alleen al gaat het over tienduizenden mannen en vrouwen. Overigens mag het duidelijk zijn dat familiaal geweld geen nationaliteiten kent. De problematiek komt ook in allochtone gezinnen voor. Vluchthuizen voor vrouwen wijzen dat uit. Migratiecontext en specifieke huwelijks- en gezinsdynamiek spelen hierbij zeker een rol. En natuurlijk ook eer. De eercultuur heeft vooral in allochtone gemeenschappen nog een belangrijke plaats. En hiermee is de cirkel rond. Want samen met alle andere godsdiensten tekende de VPKB vorig jaar een charter om de problematiek aan te pakken. Schouder aan schouder. Kans op slagen? Of op geluk? Het is dat kleine verschil waaraan ook wij onze bescheiden bijdrage kunnen leveren.

dr. Guy LIAGRE is synodevoorzitter van de VPKB

Wie meer wil weten verwijzen we naar het pas verschenen handboek van Kris De Groof & Tina De Gendt (Red.), *Kans op slagen. Een integrale kijk op geweld in gezinnen*, Lannoo campus, 2007, 24,95 euro. Eén van de scribenten is Helen Blow, kerkenraadslid in Gent-Noord.

Dit boek geeft voor het eerst een integrale kijk op partnergeweld en biedt naast vragen

ook antwoorden voor iedereen die ermee in contact komt. ‘Als er geweld is binnen het gezin lijdt iedereen daar onder: vrouwen, kinderen én mannen. Het is een cliché dat mannen vrouwen onderdrukken. In een gezin dat onder druk staat en waar men niet vlot communiceert, kunnen de gemoederen wel eens overkoken en leiden tot geweld.’ zegt Kris De Groof van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Kris De Groof vulde haar jarenlange ervaring als hulpverlener aan met een grondige literatuurstudie en ging met de Centra Algemeen Welzijnswerk aan de slag rond familiaal geweld. Ze kwam tot de conclusie dat het geen zin heeft te denken in termen van slachtoffers en daders. Of mannen versus vrouwen. Zelfs vrouwen die vluchten willen helemaal niet dat de relatie stopt. Voor buitenstaanders is het vaak onbegrijpelijk, maar nog voor de blauwe plekken genezen zijn, keren ze al terug naar hun partner. Tot zeven keer toe. Dit kunnen we alleen begrijpen door geweld in het gezin te zien in zijn context. Door oog te hebben voor de onderlinge afhankelijkheid, de liefde en goede wil enerzijds en het onvermogen anderzijds, bij alle betrokkenen. Het boek *Kans op Slagen* legt verbanden bloot. Niet alleen tussen partners, maar ook tussen ouders en kinderen, adolescenten en ouders, kinderen en hoogbejaarde ouders. Geweld wordt doorgegeven door de generaties heen. Geweld is complex. Factoren die van de ene mens een slachtoffer maken, maken van een ander een dader. Jonge slachtoffers worden soms volwassen daders en volwassen daders worden soms oude slachtoffers.

Kris De Groof, stafmedewerkster Intrafamiliaal Geweld, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, tel : 03-340 49 28, kris.degroof@steunpunt.be

Peter De Koster, communicatieverantwoordelijke, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, tel: 03-340 49 10, peter.dekoster@steunpunt.be

Campagnewebsite tegen geweld op vrouwen: www.caw.be

Kans op slagen

Een integrale kijk op geweld in gezinnen

Kris De Groof & Tina De Gendt (Red.)

Seksueel geweld in de gemeente

In verband met het thema knipten we een stuk uit een artikel van prof. dr. R Ganzevoort, dat verscheen in: Theologisch Debat 1/1 (2004), 5-14. Dit handelt over wat er gebeurt als in een gemeente "geweld" aan het licht komt. De beschrijving van de processen die dan op gang komen, vonden wij zo "to the point", dat het ons nuttig leek dit mee op te nemen in dit nummer van Kerkmozaïek.

In de afgelopen jaren ben ik betrokken geraakt bij een aantal kerkelijke gemeenten, die geconfronteerd werden met seksueel geweld. Soms ging het daarbij om seksueel misbruik in pastorale relaties, soms ook om geweld gepleegd door niet-ambtsdragers. Geleidelijk aan raakte ik – zoals de meeste auteurs die zich met deze thematiek bezighouden – daarbij minder geïnteresseerd in de seksuele dimensie en meer in de dynamieken van geweld en macht. Gebaseerd op deze ervaringen en een enkele publicatie heb ik toen met Alexander Veerman het proces beschreven dat in gemeenten plaatsvindt rond de confrontatie met seksueel geweld. 1) *zie blz. 15*. Een korte schets kan dienen om de complexiteit van de materie in beeld te brengen.

Stilte voor de storm

Het eerste stadium in het proces is de stilte voor de storm. Het is de periode waarin het geweld aanwezig is, maar niet manifest voor de gemeenschap. Sommige leden kunnen weet hebben van de misdragingen, maar er is geen collectieve kennis van het geweld. Ook al gaat dit stadium vooraf aan de openlijke confrontatie, het is in het proces van groot belang. In de eerste plaats is het het stadium, waarin de meeste gemeenten zich bevinden. Geweld komt zo vaak voor dat er vermoedelijk geen enkele gemeente is zonder (huiselijk, seksueel of ander) geweld. Toch zijn we niet geneigd de aanwezigheid van geweld als de feitelijke of standaardsituatie te beschouwen. In plaats daarvan leven we met de illusie dat geweld de uitzonderingssituatie is en dat de kalme wateren van dit eerste stadium de norm stellen. In de tweede plaats wordt in dit stadium de infrastructuur bepaald van machtsverhoudingen, procedures, groepsidentiteit enzovoorts. Wat er ook gebeurt in de volgende stadia hangt af van, of reageert op, deze infrastructuur. De centrale taak van kerkleiders, waaronder predikanten, is in dit stadium preventief en informerend. Het doel daarvan is het scheppen van een klimaat waarin macht, kwetsbaarheid en geweld kunnen worden besproken. Dat geeft mensen die lijden onder geweld een aanknopingspunt om om hulp te vragen. Wanneer de leiding van de gemeente kennis heeft van een feitelijke situatie van seksueel geweld, staat zij voor de vraag of en hoe (en door wie) er kan worden ingegrepen en of de zaken ook moeten worden bekend gemaakt aan de

gemeente. Dat laatste hangt natuurlijk af van de concrete situatie, maar het is in elk geval van belang te bedenken dat openbaarmaking het slachtoffer opnieuw kan beschadigen en dus een nieuwe daad van geweld kan zijn. Ook de strijd tussen de kerkleiding en de aangeklaagde is soms heftig en het slachtoffer kan daarbij eenvoudig tussen de wal en het schip vallen. Ook zo kan het antwoord op geweld zélf gewelddadig zijn.

De hel breekt los

Het tweede stadium noemden we 'de hel breekt los'. De bekendwording van geweld roept vaak een chaotische reactie op. Binnen de kerkenraad of op een gemeentevergadering spelen zich heftige emotionele tafereels af, waarbij de agressie niet altijd in toom gehouden wordt. Dat richt zich niet alleen tegen de dader of aangeklaagde, maar ook tegen degene die de zaak naar buiten heeft gebracht, de kerkenraad, enzovoorts. Verwijten en verdachtmakingen worden afgewisseld door stemmen die smeken om terug te keren tot de tijd der onwetendheid. Ook worden in dit stadium onderliggende spanningen zichtbaar en komen latente conflicten (over bijvoorbeeld de financiën, de liturgie of het functioneren van een predikant) makkelijk tot een uitbarsting. De taak van kerkleiders in dit stadium is, een ruimte te scheppen waarin de emoties geuit en gekanaliseerd kunnen worden, zodat het conflict kan de-escaleren en een gemeenschappelijk probleembewustzijn kan ontstaan. Dat veronderstelt een daadkrachtige maar ook rustige opstelling. Aanvallen op de leider horen bij het proces en de verleiding is groot daar met machtsvertoon op te reageren. Niet-gewelddadig leiderschap kenmerkt zich door standvastigheid, transparantie, eerlijkheid naar alle partijen toe en een zichtbare toewijding aan gerechtigheid.

Verscheurde relaties

Het derde stadium is er een van verscheurde relaties. De chaos van het tweede stadium lost zich op in polarisatie waarbij drie fundamenteel verschillende perspectieven worden ingenomen: daderschap, slachtofferschap en toeschouwerschap.

(vervolg op bladzijde 15)

Graag uw aandacht voor...

Marc Schippers

De synodale raad zette het licht op groen voor het vicariaat van dhr. Marc Schippers. M. Schippers is licentiaat in de rechten en in de theologie. Sinds enkele jaren reeds werkt hij als havenpastor in Antwerpen. Hij is ook kerkenraadslid van Antwerpen-Noord. Per 1 april 2008 begint hij zijn vicariaat in de functie van havenpastor. We wensen hem Gods zegen toe over deze nieuwe etappe.

Kerkelijk examen

De VPKB heeft ook buitenlandse predikanten in dienst. Die zijn in de regel altijd bevestigd in een erkende zusterkerk. De Kerkorde van de VPKB beschrijft in de Gewoonteregels (toegevoegd aan de Kerkorde) hun toelatingsprocedure als volgt: *“Indien de predikant uit het buitenland komt, dient hij binnen de 6 maanden vóór zijn bevestiging, een kerkelijk examen af te leggen, dat handelt over de Constitutie en de Kerkorde van de VPKB, het kerkelijk recht in België en de geschiedenis van het Belgische protestantisme.”*

De synodale raad besloot deze regel te verduidelijken: “Kandidaat-predikanten dienen in de toekomst eerst het kerkelijk examen af te leggen, vooraleer beroepbaar verklaard te worden. Pas daarna is inschrijving op de weddenlijst mogelijk.”

Geldigheidsduur beroepbaarheid

De synodale raad besliste om de geldigheidsduur van de beroepbaarheid op 2 jaar vast te stellen. Indien een kandidaat binnen de 2 jaar geen beroep ontvangt, moet opnieuw een gesprek met de commissie voor het predikambt plaatsvinden. Die geeft advies aan de synodale raad, die beslist of de kandidaat nog langer beroepbaar blijft.

200 jaar Joods Consistorie

Het Joods Consistorie bestaat 200 jaar en dat wordt dit jaar met grote luister gevierd. Op zondag 16 maart waren beide covoorzitters van de ARPEE in dit verband uitgenodigd voor een cocktail met galadiner. Eerste Minister Guy Verhofstadt en senaatsvoorzitter Armand de Decker namen er na de voorzitter van het consistorie, prof. dr. Baron Julien Klener, het woord.

Laatstgenoemde onderstreepte de positieve impact van de joodse aanwezigheid in België. Tientallen belangrijke joodse personen markeerden op de Belgische scène de afgelopen twee eeuwen de wereld van kunst, cultuur, politiek en economie. Prof. Klener onderstreepte evenwel ook inbreng van joodse gastarbeiders in het Waalse steenkoolbekken en memoreerde de verschrikkelijke jaren van de jodenvervolgung.

De protestantse gemeenschap in België heeft steeds goede banden met de joodse gemeenschap onderhouden. Daarvan getuigen niet alleen de verschillende overlegorganen, lokale studiegroepen en interuniversitaire deelname aan de studie van het jodendom. Ook de persoonlijke contacten en de geschiedenis van verzet tegen de Duitse bezetters om joodse personen te helpen op risico van eigen leven, is een belangrijke bladzijde uit de geschiedenis van het Belgische protestantisme.

Meldpunt Seksueel Misbruik en Huiselijk Geweld Verenigde Protestantse Kerk in België

Nederlandstalig

Ds. Ina KOEMAN

Guldensporenstraat 18

2140 Borgerhout

Tel/fax. 03/236.74.76

E-mail : inakoeman@hotmail.com

Franstalig

Mme A. Blanquet

avenue Terycken 19

1950 Kraainem

Tel. 02/721.13.46

Boek

Je mag weer mens zijn

Helende woorden voor slachtoffers van geweld
Lina van Mellaert

Dit diepmenselijke boek richt zich tot slachtoffers van seksueel, emotioneel en lichamelijk geweld. In fijngevoelige poëtische teksten leeft de auteur mee met de diepe kwetsuren van de gewonde mens. Haar eenvoudige taal, krachtig en zo herkenbaar, biedt de lezer perspectief en troost.

Als betrokken christen opent zij wegen naar herstel, bevrijding, wederopbouw, hernieuwd Godsvertrouwen en zelfs vergeving. Voor hulpverleners is dit boek - zowel op therapeutisch als pastoraal vlak - een bron van inspiratie en aanvullende ondersteuning, bij de begeleiding van slachtoffers.

Auteur Lina Van Mellaert was actief als psychologe en mensenrechtenactiviste. Zij publiceerde eerder bij Kok 'Aan de rand van het water en 'Vreugde krijgt een stem.

Boekgegevens:

Je mag weer mens zijn – Lina Van Mellaert – Uitgeverij Kok – 9789043514927 - 14,90 – verschenen op 21 maart ll.

Reacties van protestantse jongeren op “Geweld”

Het thema voor het eerste deel van het werkjaar van Op Vrije Voeten is 'Jong geweld'. Hiermee wil de dienst twee zaken in de kijker zetten, namelijk : de positieve kracht die jongeren in zich dragen om verandering te brengen en jongeren aan het denken zetten over geweld.

Op Vrije Voeten heeft daarvoor een werkmappie ontwikkeld die naar alle protestantse kerken verstuurd is. Daarin vind je spelletjes die inzicht geven hoe geweld werkt, diverse discussiemogelijkheden rond het thema en een aanzet om een jeugdvierting rond geweld op te zetten. Ook in de 'Voetdruk' staat een uitwerking van enkele Bijbelse verhalen over geweld. Hieronder geven we jullie een impressie van de reacties van protestantse jongeren over geweld.

Hoe staan jullie tegenover volwassenen of jongeren die geweld gebruiken?

De jongeren keuren algemeen het gebruik van geweld af. Anderzijds erkennen ze dat ze zelf ook uitzonderlijk naar een vorm van geweld grijpen als 'redmiddel'. Daarbij zijn ze zich bewust dat het geen duurzame oplossing is voor het conflict, maar een voorlopig ontkomen aan de situatie.

Ze kunnen begrip opbrengen voor het gebruik van geweld als antwoord op geweld, maar zien dialoog nodig om de onderliggende oorzaken bloot te leggen en op die wijze het geweld ten gronde een halt toe te roepen.

De jongeren zien zich zwakker staan tegenover geweld van volwassenen, dan wanneer leeftijdsgenoten geweld gebruiken. Sommigen onder hen durven dan zelfs corrigerend op te treden.

Hoe vind jij dat de maatschappij dient op te treden tegen geweldplegers?

De huidige aanpak wordt als erg repressief ervaren. Jongeren hebben het gevoel dat er te weinig aandacht is voor de achtergronden. Voor hen is het duidelijk dat geweld een signaalgever is van dieperliggende oorzaken.

Men dient zicht te krijgen op deze oorzaken en te voorzien in begeleiding. Opvoedende maatregelen en creatieve oplossingen, zoals de confrontatie met slachtoffers, krijgen de voorkeur op het interneren en uitsluiten van de geweldplegers.

Is de Bijbelse visie een alternatief om vreedzaam met elkaar om te gaan?*

De protestantse jeugd vindt het een heel mooi ideaal en dat moet er zeker zijn om richting te geven. Toch is het in de dagelijkse praktijk niet altijd haalbaar om zo te handelen. We blijven mensen!

De jongeren merken hier ook op dat geweld een complex probleem is waar je vaak op verschillende wijzen moet mee omgaan, naargelang de situatie.

We danken de jongeren die meewerkten voor hun gefundeerde en waardevolle mening.

Peter VAN CLEEMPUT

* Voor meer informatie kunt u het geloofsartikel in "De Voetdruk" lezen.

Contact

Op Vrije Voeten
Zénobe Grammestraat 34
2018 Antwerpen
03/226.91.95
info@opvrijevoeten.be

Jezus en de rabbijnen (11)

Het mystieke loflied van Jezus

Prof. Peter TOMSON

Titularis Leerstoel Nieuwe Testament, Judaica, Patristiek aan de FPG te Brussel

In Matteüs en Lucas spreekt Jezus een loflied uit in praktisch identieke bewoordingen. Het lied drukt de mystieke band uit tussen de 'Zoon' en zijn 'Vader', alsook de volmacht die hij heeft om anderen daarbij te betrekken. Deze manier van spreken is uitzonderlijk in beide evangeliën, maar lijkt sterk op de stijl van het evangelie van Johannes. Het lied is daarom wel ironisch bestempeld als een 'meteoriet uit de johanneïsche hemel'. Het heeft echter ook belangrijke overeenkomsten met oude joodse teksten. Het gaat om onderstaande passage:

*Ik dank u, Vader, Heer van hemel en aarde;
Gij hebt deze dingen verborgen voor wijzen en verstandigen
en ze geopenbaard aan eenvoudigen;
ja, Vader, zo was het welbehagen voor uw aangezicht.
Alle dingen zijn mij overgeleverd door mijn Vader
en niemand kent de Zoon dan de Vader
noch kent iemand de Vader dan de Zoon
en aan wie de Zoon het wil openbaren.*

(Matt 11:25-27; Luc 10:21-22)

De aanhef van het loflied, 'Ik dank u...', lijkt qua stijl op enkele Psalmen (bv. Ps 135:1) en op lofliederen uit Qumran. Men noemt het de stijl van een 'individueel loflied', waarin persoonlijke en algemene elementen verenigd worden. Dit begin is zo uniek in het Nieuwe Testament, dat het een bijzondere oorsprong verradert. Het is waarschijnlijk dat we hier met een soort 'handtekening' van Jezus van doen hebben.

Chassidisch

Ook de volgende zin, over de 'openbaring aan eenvoudigen', doet denken aan de eigen benadering van Jezus. De enkele gebedsaanhef 'Vader' is typisch voor Jezus en onderstreept dit nog. Jezus kon een kind in het midden zetten en zeggen: 'Wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt als een kind, kan het niet binnengaan' (Mar 10:15). Eerder is het 'verborgen voor wijzen en verstandigen', voor de schriftgeleerden, de aanzienlijken, de machtigen. Jezus zoekt het verlorene, het geringe, het verachte onder de mensen, omdat ook zij, juist zij, Gods schepselen zijn. Daarin ziet hij zijn roeping, zijn missie. Of met de haast Hebreeuwse zegswijze: 'Zo was het welbehagen voor uw aangezicht.'

Het is belangrijk, erop te wijzen dat Jezus hier aansluit bij een denkwijze die in het jodendom van alle tijden bekend staat als 'chassidisme': het streven naar eenvoudige, pure Godsvrucht die wars is van status en vertoon. Dit kwam als een stroming op in het 18e-eeuwse Poolse jodendom; het bestond ook reeds in de oudheid. Maar alles kan verworden: wat tegenwoordig 'chassidim' heten, is niet zelden een benauwd soort neo-orthodoxen. Tegelijkertijd moeten we bedenken dat hetgeen we kunnen weten over Jezus, niet wijst op een 'simple-mind'. Zijn uitspraken getuigen van een slagvaardige, humoristische, en ontwikkelde intelligentie. Hij doorzag veel beter wat er in zijn tijd op het spel stond dan zijn meeste tijdgenoten.

Mystiek

In het laatste deel van het loflied kunnen we niet langer uitmaken, waar Jezus nog zelf aan het woord is, en waar zijn belijdende gemeente het overneemt. De uitspraak over de 'Zoon' en de 'Vader' heeft uiteraard in alle theologische debatten over Jezus en over de drieëenheidsleer gediend. Toch kan ook hier een authentiek 'Jesuaans' element schuilgaan.

De vroegste traditie, die we in Marcus vinden, vertelt dat Jezus bij zijn doop door Johannes een 'openbaring' had waarin hij zich als Gods 'geliefde zoon' aangesproken wist, een visioen dat terugkwam toen hij met drie leerlingen op de berg was (Mar 1:11; 9:7). Beide malen betrof het een sleutelmoment in zijn loopbaan: vóór het begin van zijn openbare prediking; vóór zijn laatste tocht naar Jeruzalem. De evangelist geeft het door als uitdrukking van een intiem besef van gezonden zijn, uitgekozen zijn.

Deze 'openbaringen' vertegenwoordigen wat wij ook wel noemen een 'mystieke' Godsrelatie. Het mystieke loflied van Jezus spreekt van een geheim, dat ten grondslag lag aan heel zijn optreden met die ogenschijnlijk tegengestelde facetten. We zien er ook iets van in de berichten dat hij hele nachten in gebed doorbracht en in geïsoleerde uitspraken over de tempel als 'het huis van mijn Vader' (Joh 2:16; Luc 2:49).

Het mystieke spreken over de 'Zoon' en de 'Vader' sluit zoals gezegd aan bij het Johannes-evangelie, met name het gedeelte aangeduid als het 'Hogepriesterlijk gebed' (vgl. Joh 17:1-3). Dit gedeelte wordt gelezen op 'Israëlzondag', waarover u in dit nummer meer kunt lezen.

4 mei 2008: Israëlzondag

Op 4 mei a.s. is de jaarlijkse Israëlzondag, daartoe aangeduid door de Coördinatie Jodendom van de VPKB. Bedoeling is, in de eredienst extra aandacht te geven aan onze band met de joden en de joodse traditie, aan onze gemeenschappelijke bijbel, het Oude Testament, en aan de joodse achtergronden van het Nieuwe Testament.

Aan de predikanten wordt informatiemateriaal voor deze speciale zondag per e-mail toegezonden. Ook anderen kunnen het op verzoek toegestuurd krijgen (aanvragen op permanentie ACJCB, woensdag 14-17u buiten de verlofperiodes van de scholen, tel. 03/454.40.15).

Dit materiaal zal gegroepeerd zijn rond de schriftlezingen die worden voorgesteld in het Oecumenisch Leesrooster: Ezechiël 39:21-29; 1 Petr 4:12-19; Joh 17:1-13.

In de joodse kalender gaat op donderdagavond en vrijdag 1-2 mei de jaarlijkse *Jom ha-Sjoa* vooraf, de Holocaust-gedenkdag. Hieraan zal ook aandacht besteed worden.

Studiefonds: Ik help een kind

Uit dit studiefonds ontvangen jongeren van onze partnerkerk, de Presbyteriaanse Kerk steun voor hun middelbare studies. Velen hebben onze steun heel hard nodig omdat er veel zeer arme jongeren zijn in Rwanda, die geen familie hebben die de kosten van hun opleiding kunnen betalen. Veel jongeren zijn wezen door de genocide in 1994 en door de ziekte aids, die nog alle dagen slachtoffers maakt. De hoogte van de steun is afhankelijk van de kosten van schoolgeld, -materialen en -uniform, maar vooral of een jongere bij familie kan wonen of op een internaat van de school moet verblijven.

Thérèse Gasenge

300 jongeren gesteund

Het jaar 2007 was een jubileumjaar voor het studiefonds. Zoals we u eerder berichtten nam de heer Théo Stevens, lid van de toenmalige Zendingscommissie van de VPKB in november 1997 het initiatief tot wat nu het studiefonds is. Hij schreef toen een brief naar alle VPKB gemeenten met een verzoek om steun. In februari 1998 kwamen de eerste bijdragen binnen. Het eerste jaar werd steun voor 70 jongeren toegezegd. Vorig jaar kwam het recordbedrag binnen van **40.738.47 €**. Momenteel kunnen we ongeveer 300 jongeren steunen!

Bezoek contactpersoon EPR

Van 15-29 april komt onze contactpersoon in Rwanda, mw. Thérèse Gasenge (zie foto), naar België. In het kader van uitwisseling van personen tussen VPKB en EPR komt zij op uitnodiging van de werkgroep "Ik help een kind". De werkgroep wil hiermee het tienjarig jubileum van het studiefonds extra onderstrepen. Op de *Algemene Kerk Vergadering* op zaterdag 26 april in Malle zal zij in enkele workshops iets over de situatie in Rwanda en in het bijzonder over het studiefonds vertellen. Verder zullen er ook contacten zijn met districten, diaconieën en Protestantse Sociale Centra in Vlaanderen en Wallonië.

Greet HESLINGA

U kunt uw bijdrage storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46,
B-1070 Brussel
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)

Contactpersoon

Jean Lenders
Tel. 03-666.24.99
E-mail: ikhelpeenkind@vpkb.be

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Open Deur Dag

woensdag 16 april 2008

Thema: *'Mens en dier verlost Gij, Heer'*

Een bijbelse zin (Ps. 36:7) die aan het denken zet. Aan de hand van zulke voorbeelden uit de bijbel en uit de kunstgeschiedenis denken wij samen over de plaats van het dier en de verantwoordelijkheid van de mens in

de schepping. Zo leren wij al doende wat theologie kan zijn.

Informatie: *Theologie studeren in deze tijd*

Voltijds of deeltijds; voor jongeren en ouderen; voor een diploma of uit pure interesse; bachelor, master, en promotie; gelegenheid tot informeel en informatief gesprek

Studiedag FPG Brussel – ETF

Heverlee

Op donderdag 8 mei a.s. is de jaarlijkse (de vijfde!) studiedag van beide faculteiten. Het overkoepelend thema is 'De joodse achtergrond van het Nieuwe Testament'. In het brandpunt staat 'De allerhoogste God'.

De voertaal is Engels. Dat levert het volgende beeld op van deze gezamenlijke dag: *The Most High God in Jewish and Christian Monotheism*

- Prof. Martin Webber (ETF), 'Theos Hypsistos Language of Ancient Inter-Religious Dialogue?'
- Prof. Gie Vleugels (ETF), 'The Lord Most High' and 'Our Lord Messiah' in the Odes of Solomon
- Prof. Peter Tomson (FPG), 'The High and Lofty One Who Inhabits Eternity' Isa 57:15 in Rabbinic Theology

Er wordt tijd ingelast voor discussie.

Plaats: ETF, St. Jansbergsesteenweg 97, B-3001 Leuven

Routebeschrijving: zie website FPG, aantekenen 'Agenda'.

Bij de burens

Prof. Dorothea Erbele neemt op maandag 5 mei a.s. deel aan een ontmoetingsdag van LOGOS (Leuvense Ontmoetingen rond Geloof, Openbaring & Spiritualiteit). Logosvormingsdagen worden georganiseerd door de leden en de alumni/ae van de onderzoeksgroep Sys-

tematische Theologie van de KUL in samenwerking met de Interdiocesane Dienst voor Katholiek Godsdienst-onderwijs en de Interdiocesane Commissie voor Catechese. Thema van de hele dag is 'Wanneer de schepping kreunt in barensweeën. Hedendaagse reflecties over schepping'. De titel van mevrouw Erbeles referaat is 'U vergat de God die u gebaard heeft' (Dt. 32: 18); zij spreekt om 9u45. Plaats van samenkomst Faculteit Godgeleerdheid, Sint- Michielstraat 6, 3000 Leuven. Voor meer info zie www.theologos.be of logos@theo.kuleuven.be

De Stem van het Boek

Het eerste nummer van de 19^e jaargang opent met een bijdrage van Jaap de Lange (practicus aan de FPG) over pastoraat. Hij werpt licht op een drietal boeken, *Zorg voor het Verhaal* en *Psychologische Gespreksvoering*. De Lange staat in het bijzonder stil bij het narratieve aspect van het pastoraat: het verhaal van God en het levensverhaal van mannen en vrouwen, al of niet lid van een kerkelijke gemeente. Hij grijpt terug op *Pastorale Zorg*, een handboek van Gerben Heitink dat een kleine tien jaar geleden verscheen. Dat boek is uitgegroeid tot een standaardwerk. Het brengt het landschap van het pastoraat helder in kaart zowel qua theologische achtergrond en fundering als qua differentiëring in de pastorale praktijk en ook qua vorming en inzet van de pastor voor het pastorale gesprek. De eerstgenoemde twee boeken zijn bij wijze van spreken nieuwe variaties op thema's die Heitink neerzette, thema's zoals leren omgaan met verlies-ervaring, woede en geweld, angst en schaamte. Ze zijn stuk voor stuk een aanwinst voor de pastorale praktijk en de pastorale werk(st)ers. Men moet immers gekwalificeerd zijn wil men dit werk naar behoren en met bevrediging doen.

Een jaarabonnement op de *Stem van het Boek* kost in België 12,50, in het buitenland 13,70 euro. Studenten in België en de Europese Unie betalen 8,25 euro. Losse nummers kosten 3,10 euro en kunnen worden aangevraagd bij de

Administratie *Stem van het Boek*,
Bollandistenstraat 40 - 1040 Brussel
(PCR 000-1048148-63 voor België en Postbank 7937580 voor Nederland)

Algemene Kerkvergadering

26 april 2008

Belgische Protestanten uitgedaagd

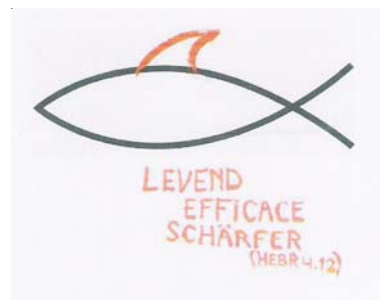
“Protestanten zie je niet zo veel in ons land. Die minderheidspositie is een geweldige uitdaging en geeft veel mogelijkheden. Maar soms is het nodig elkaar op te zoeken. Het is heel bemoedigend dat je dan duizenden geloofsgenoten ontmoet.” Dit zegt ds. Katelijne Depoortere, predikant in Antwerpen en betrokken bij de ‘Algemene Kerkvergadering 2008’, een tweejaarlijkse bijeenkomst waar uit alle hoeken van Wallonië en Vlaanderen protestanten samenkomen, dit jaar in Antwerpen.

“Het positieve van een minderheidskerk is, dat we ons niet hoeven binden aan belangen die met macht samenhangen. In het maatschappelijke debat kunnen we ons als protestanten open en kritisch opstellen, ook als het om delicate vragen rond, bijvoorbeeld, kerkasiel en armoede gaat. Onze Protestantse Sociale Centra bijvoorbeeld zijn daarvoor landelijk gekend. Daarbij trachten we te luisteren naar wat de bijbel ons vandaag te zeggen heeft. Ook dat is typisch protestants: je concentreren - niet alleen gelovig maar ook wetenschappelijk - op die oude teksten en vragen naar de actualiteit van die woorden”, aldus Depoortere.

De grote protestantse “Algemene Kerkvergadering” vindt dit jaar plaats op zaterdag 26 april op het Provinciaal Domein te Malle. Het thema is van de Duitse “Kirchentag” afkomstig: “Levend, krachtig, scherper” en komt uit het bijbelboek Hebreeën (hoofdst. 4 vers 12). Ds. Katelijne Depoortere: “we willen graag onszelf en elkaar confronteren met de betekenis van die woorden. We zeggen immers dat het Woord *levend* is, dat het beweegt. We zeggen ook dat het Woord *krachtig* is, dat het ons diep raakt. En we zeggen dat het Woord uitdaagt en *scherper* is dan een zwaard. Maar hoe ziet dat er in de praktijk dan concreet uit? Durven wij echt levend, krachtig en scherper in deze wereld te staan? En wat zijn dan de consequenties? Die vragen komen op allerlei manieren aan de orde in Malle. Het wordt echt een mix van inhoudelijke verdieping, discussie, stilte, expressie en plezier. Allemaal protestantse eigenschappen.”

Informatie en contact: 03/248 93 96 of www.vpkb.be/AKV en akerkv@gmail.com

Mark GORIS

Nu is het aan u !

De affiches en folders zijn verspreid, de stuurgroep van de AKV heeft zich uit de naad gewerkt en heeft een prachtige dag voor u klaar op zaterdag 26 april 2008 in het Provinciaal Vormingscentrum Malle (Smekenstraat 61, 2390) van 9u30 tot 17u15.

Nu is het aan u om zich in te schrijven en uw gemeente warm te maken. Sommige gemeenten leggen (voor zichzelf of met meerdere samen) een bus in, hier en daar in kerken hangen inschrijffijsten, zodat er kan samen gereden worden. Laat uw gemeente niet ontbreken op deze boeiende dag rond het thema “Levend, krachtig, scherper is Gods Woord.” (Hebr. 4:12). Er wachten u vele uiteenlopende workshops, voor alle leeftijden is er een programma..

Voor de warme maaltijd is inschrijving verplicht, via de strookjes op de folder of via akerkv@gmail.com of op 03/248.93.96. Dit moet vóór 15 april gebeuren. Meld steeds van welke gemeente u bent, met hoeveel u komt, hoeveel warme maaltijden er zijn (met het aantal vegetarische) en of er kinderen zijn die de avond te voren al komen voor het sleep-in-programma.

Hartelijk welkom!
Namens de voorbereidingsgroep,
Ds. Katelijne DEPOORTERE.

OPV
op vrijvoeten
AKV-jeugdprogramma
VRIJDAG 25 APRIL
SLEEP-IN
VOOR KIDS VAN 8-12 JAAR
VANAF 20.00 UUR
ZATERDAG 26 APRIL
KINDEREN:
10-12 : AKV THEMAWORKSHOP
14-16 : - CLOWN JAKKE
- JEZUS' LEVENSWEG SPEL
TIENERS:
14-16 : BOSSPEL
JONGEREN:
14-16 : WORKSHOP JEZUSBEELDEN
INSCHRIJVEN OF INFO 03/226 91 95
INFO@OPVRIJVOETEN.BE

Onder-duiken

Saskia KETELAAR

“Mama, wat is onderduiken?”

Die palmzondag zijn we paaseieren aan het verven. Op zo’n moment verwacht je die vraag niet. Elf jaar is zij nu en deze ochtend heeft ze tijdens de kerkkoffie een gesprek opgevangen van haar vader.

“Onderduiken, dat is dat je ergens anders logeert omdat de politie naar jou op zoek is”. Ooit had ik met haar naar het huis van Anne Frank in Amsterdam willen gaan om uit te leggen wat onderduiken is. Daar had ik willen zeggen dat onderduiken vandaag niet meer nodig is.

“Waarom is de politie dan op zoek naar die mensen?” Hoe leg je aan een kind uit wat de problemen zijn van Aramees sprekende christenen in noord Syrië. Ja, hoe leg je uit dat de twee broers van de vader wel mogen blijven en deze familie niet?

“Zij mogen niet in ons land blijven”.

“Waarom mogen ze niet bij ons blijven?”

“Omdat er teveel mensen naar ons land willen komen en blijven”. Terwijl ik dat zeg voel ik de verontwaardiging naar boven komen want dat is dus niet waar. De vader had werk in de textielsector waar ze handen tekort komen. Met de juiste papieren had hij zijn brood eerlijk en goed kunnen verdienen. Onze economie heeft deze mensen nodig.

Kleine broer van zeven gooit zich ook in ons gesprek. “Ah ja, want wij zijn maar een heel piepklein landje en al die andere landen zijn véél groter”. Zijn gebaren maken duidelijk dat hij de grote wereldkaart heeft bestudeerd. Of zou hij deze woorden van andere mensen hebben overgenomen?

“Ja, maar wij zijn wel een rijk landje”.

“Oh, dus daarom woon jij in België!”

“Nee, Nederland is ook een rijk land. Ik woon hier omdat papa hier is geboren”. De jongste zoon werd bijna drie jaar geleden ook hier geboren. Boven zijn wieg werd een kruisje gehangen want hun hoop was gevestigd op Christus.

De eieren hebben dit jaar prachtige kleuren gekregen. We hebben geleerd dat witte eieren anders reageren op de verf dan de bruine. En ik heb opnieuw veel van mijn kinderen geleerd. Zij groeien in een andere wereld op dan ik. Vandaag spelen ze met een klein kleutertje in de kerk. Morgen kan dat kleutertje plotseling door de politie zijn opgepakt. Tenzij de familie er in slaagt om onder te duiken.

En ik denk terug aan de woorden, waarmee elke kerkdienst begint: “Onze Hulp is de naam van de Heer...” Ja, laat hen onder-duiken onder Zijn Vleugels. Geef dat ze veilig een thuis mogen vinden!

ds. Saskia KETELAAR is predikant te Geraardsbergen.

Programma- Informatie april 2008

Radio:

Productie Frank MARIVOET
VRT/Radio 1 op woensdag
om 20.03u.

09 april

Mens voor de mensen zijn
Geloven

23 april

Het Woord is krachtig

30 april

Mens voor de mensen zijn
Vrijblijvend of tolerant

Contact:

Frank Marivoet,
C. Meunierstraat 85/0002,
3000 Leuven

Web-Site

<http://www.vpkb.be/pro>

“Onze Vader” in de kinderkerk

In het najaar van 2007 heeft ds. Steven Fuite in de Protestantse Kerk “Samen op Weg”- Brussel drie keer met de kinderen van de Kindernevendienst rond de tafel gezeten om te praten over het Onze Vader. In een interview, verschenen in de Protestantse Kerkbrief van februari jl., is hierop samen met ds. Fuite teruggeblikt. Hieronder treft u de ingekorte versie aan.

Annet SINNEMA-BUURMAN

Wat maakt het Onze Vader anders dan andere gebeden?
Het ‘Onze Vader’ werd vroeger ook wel aangeduid als ‘het Gebed des Heren’, als het gebed van de Heer. Daarmee werd niet alleen bedoeld dat dit gebed door de Heer (Jezus) aan zijn volgelingen als de standaard werd voorgeschreven, maar vooral dat het gebed door Jezus zelf werd uitgesproken. Het krijgt daardoor een extra dimensie, een andere lading. Volgens de evangeliebeschrijving van Lucas heeft Jezus het zijn leerlingen voorgesproken, toen zij in verlegenheid bij Hem kwamen met de vraag: ‘Heer, leer ons bidden...’. Daar zit achter wat Paulus in zijn Romeinenbrief schrijft: ‘wij weten niet wat wij bidden zullen’.

Ik ben de reeks over het ‘Onze Vader’ begonnen door de kinderen te vertellen dat Jezus zich wel eens terugtrok om stil te zijn, om te bidden,... en met de vraag waarom Hij dat deed. Zo kwamen we bij de vraag wat bidden nu eigenlijk is. Het is temidden van ons dagelijks leven iets bijzonder vreemds. Wat gebeurt er eigenlijk als je bidt, waarom doen we dat, en hoe? Ook concreet: waar zijn je handen, waarom zijn je ogen dicht, moet dat, waarom wel/niet?

Vervolgens heb ik de aparte status van ‘handen vouwen en ogen sluiten’ ook weer ter discussie gesteld om aan te geven dat ‘bidden’ meer is dan een aparte acte, maar met een levenshouding te maken heeft, en dat die levenshouding bijzonder is. Ik heb de kinderen een voorbeeld gegeven: ‘als je aan het bidden bent, mag je dan ondertussen naar buiten lopen en een eindje gaan fietsen?’ Ze waren unaniem in hun oordeel dat dit toch niet de bedoeling kon zijn. Waarna de vraag werd omgekeerd: ‘En als je aan het fietsen bent, mag je dan gaan bidden onder het fietsen?’ Zo, al vragend, heb ik de kinderen stapsgewijs aangezet tot het nadenken over bidden en wat dat nu eigenlijk is.

Mijn volgende vraag gaat juist over die speciale gebedshouding: heeft het vouwen van je handen en het sluiten van je ogen een bepaalde betekenis?

Het is lichaamstaal, je drukt er iets mee uit. Maar dat werkt ook terug: het zet je ook in een bepaalde inner-

lijke houding. Wij zijn associatieve wezens. Voor veel mensen hoort ‘handen vouwen en ogen sluiten’ bij het bidden. Wanneer iemand voor het begin van de maaltijd zegt: ‘Zullen we even de handen vouwen?’, weet iedereen hoe laat het is.

Het gebruik om handen te vouwen en ogen te sluiten en daarbij vaak ook nog het hoofd te buigen, is een keuze. En die is geheel cultureel bepaald. Het komt in de bijbel als gebedshouding niet voor, maar is nu eenmaal onze vormgeving en daar is niets mis mee. Er is ook een goede zin aan te geven: handen vouwen en ogen sluiten roepen concentratie op.

Waarom bidden we tot ‘onze’ Vader, en niet tot ‘mijn’ Vader?

Het is een gebed van verbondenheid. Het draagt meerzinnigheid in zich: ‘Onze Vader’. Ook wanneer je het alleen uitspreekt, vertel je jezelf dat deze God niet jouw privé-god is. God is niet los verkrijgbaar. Ook dit is in de bespreking met de kinderen aan de orde geweest. Ik heb geprobeerd de kinderen duidelijk te maken dat het ‘ons’ van het ‘Onze Vader’ geen gesloten groep aanduidt. Zoals Hij niet jouw privé-god is, is Hij ook niet onze privé-god. Het gaat om een wij dat geen grenzen kent. Het gaat om inclusief denken en doen. Niet voor niets luidt in onze kerk elke zondag tijdens het gezamenlijk gebeden ‘Onze Vader’ de klok. Het gebed wordt over de aarde uitgespreid en zo naar de hemel gezonden.

Ook in andere zin is het een gebed van verbondenheid. Wanneer je de woorden van het ‘Onze Vader’ uitspreekt, voeg je je daarmee in een wereldwijde en eeuwenomvattende gemeenschap. Mooi was, dat we dat ook samen beleefd hebben, hoe het ‘Onze Vader’ echt even openbloeide. Het gesprek met de kinderen vond plaats tijdens de nevendienst in hun eigen ruimte in de kelder-verdieping, terwijl de volwassenen boven de kerkdienst vierden. Prachtig was het moment waarop we het gesprek in de nevendienst plots onderbraken om te luisteren naar de klok. ‘Luister, boven in de kerk bidden we nu het “Onze Vader”!’

Wat is je het meest bijgebleven van de inbreng van de kinderen?

Naar aanleiding van 'Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben' ging het er over dat 'dagelijks brood' meer is dan brood alleen, zelfs meer dan voedsel, kachel en kleding, maar bijvoorbeeld ook vriendschap. Toen vroeg ik: 'Waarom zegt Jezus nu: "Geef ons *vandaag* het brood dat wij nodig hebben", en niet: "Geef ons *altijd* het brood dat we nodig hebben".'

Als hint kregen ze, dat Jezus daarbij misschien gedacht heeft aan een oud verhaal, dat lang geleden toen zijn volk honger had, God elke dag voor eten zorgde, maar dan wel altijd juist voor één dag. Eén van de kinderen kwam heel snel met het mannaverhaal aanzetten. Dat vond ik op zichzelf al verrassend.

Mooier nog werd het toen ze, vanuit dat oude verhaal met elkaar pratend, eigenlijk zelf tot de conclusie kwamen dat het gebed om dagelijks brood méér dan een vraag is; dat het daarin en daaronder een vertrouwens-uitspraak is. Dat was echt een mooi moment.

Zijn jullie met elkaar tot een bepaalde conclusie gekomen?

We hebben het 'Onze Vader' hertaald. Als dat geen conclusie is! Het ging weliswaar met horten en stoten, maar tóch...

Zo hebben we bijvoorbeeld lang gezocht naar een goede formulering van de laatste bede: '*En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad*'. Dat liet zich moeizaam herformuleren. Op een bepaald moment waren ze het erover eens dat het zoiets betekende als: 'God, stel ons niet teveel op de proef'. En vanuit dat 'teveel' rolde er bij één van de oudere kinderen opeens uit: 'God, daag ons niet uit...' Ja, heel mooi, krachtig en direct. Lees maar...

*Onze Vader in de hemel,
laat hoe goed en lief Jij bent
voor ons iets bijzonders zijn.
Laat jouw mooie toekomst maar gauw komen
en gedaan worden wat Jij wil,
zoals nu al bij Jou, precies zo ook bij ons hier.
Wij vertrouwen erop dat Jij goed voor ons zorgt.
Vergeef ons de stoute dingen die we doen,
zoals ook wij anderen hun stoute dingen vergeven.
Daag ons niet uit tot slechte dingen,
en geef ons kracht om die niet te doen.*

(Vervolg van blz. 6 : "Seksueel geweld in de gemeente")

Bij de rol van het slachtoffer hoort de strijd om erkenning en genoegdoening, soms zelfs wraak. Het bijbehorende wereldbeeld is zwart-wit geordend in een vorm van wat de psychologie 'splitting' noemt. De slachtofferrol daagt de gemeente, de leiding en de leden uit om stelling te nemen. Bij de rol van de dader hoort de strijd om de aanklacht te neutraliseren door ontkenning of voortijdige excuses. Het doel is de rehabilitatie. De wereld van daderschap is er een van bedreigde identiteit en betwijfelde waarheden. Het is een wereld van subtiële manipulaties en openlijk machtsvertoon. De toeschouwer tenslotte verschijnt in diverse rollen: neutrale kijkers, oordeel vellende rechters of goedbedoelende hulpverleners. Kenmerkend is dat zij als persoon buiten het proces menen te staan.

Hoewel de perspectiefverdeling begint met loyaliteit bij het oorspronkelijke slachtoffer of de oorspronkelijke (vermeende) dader, vallen deze perspectieven al gauw niet meer samen met de rollen van het begin. Wanneer de leiders van de gemeenschap (oorspronkelijk toeschouwers) iemand als dader aanklagen kan deze persoon slachtoffer worden van het geweld van deze aanklacht. Het oorspronkelijke slachtoffer wordt dan tot toeschouwer. Ook kan het slachtoffer mikpunt worden van verwijten, waarbij de dader tot toeschouwer wordt. In het proces gaat het voortdurend om de vraag, hoe deze rollen verdeeld zijn over de betrokkenen. Het risico is - juist door de verschuivingen - dat de polarisatie opnieuw tot chaos leidt, en de taak van de leiders in het proces is de uitwisseling van perspectieven mogelijk te maken. Daarbij is het ook nodig ruimte te maken voor het vellen van een oordeel, bij voorkeur door een externe autoriteit.

Herstel

Het vierde stadium tenslotte is gericht op herstel en ontwikkeling van toekomstperspectieven. De verleiding is aanwezig terug te keren tot het eerste stadium. Een dergelijke strategie echter doet geen recht aan de radicale inbreuk van geweld. Het is ook een verschraalde invulling van de christelijke hoop, die immers het kwaad niet ontkent maar bouwt op een toekomst waarin het kwaad is overwonnen. Daarom ook stelt dit stadium de meest fundamentele vragen aan een gemeente: "Wat betekent het voor ons als gemeenschap dat het geweld in ons midden kon verschijnen? Hoe kunnen we onze gemeente als christelijk verstaan en leven met de wetenschap dat wij zelf in reactie op het geweld geïnfecteerd raakten door woede, geweld, mogelijk zelfs haat? Hoe kunnen we een nieuwe gemeenschap worden waarin onze gewelddadige neigingen aan het licht worden gebracht en waarin ons verlangen naar vrede en gerechtigheid zal overheersen?"

1) Zie: http://www.ruardganzevoort.nl/a04gewel.htm#_ednref11
("De gewelddadige aard van de religie")

In memoriam

Gert-Jan Buitink

(23 december 1942 – 2 maart 2008)

Dick WURSTEN

Op 2 maart 2008 overleed op 65-jarige leeftijd geheel onverwacht dhr. Gert-Jan Buitink. Niet alleen is zijn naam onlosmakelijk verbonden met het begin van de Protestantse Kerk van Brasschaat, met name het ontwerp en de bouw van de “Kapel de Olijftak”, maar ook was hij tot ver buiten de grens bekend om zijn passie voor de protestantse psalmen- en liedboekjes.

Ter gelegenheid van de herdenking van de ‘Val van Antwerpen’ (400 jaar geleden, 1985) verzorgde hij een fotografische herdruk van de Psalmberijming van *Marnix van St Aldegonde*. Zijn psalmboekjesverzameling is legendarisch en met zijn psalmentoonstelling (*Pss... almen*) trok hij de wereld rond. Ook gebruikte hij zijn goede contacten met dichters (o.a. Willem Barnard, Jaap Zijlstra, Anton van Wilderode) en musici (o.a. Ignace de Sutter) om poëzie of zang-avonden te organiseren, vaak in oecumenisch verband.

Vanuit zijn passie voor de kerkzang trok hij de laatste tijd vaak naar Zuid-Afrika, om daar de traditie van de oudste protestantse liedboekjes te onderzoeken, een tot op heden bijna onontgonnen onderzoeksterrein. Door zijn plotse dood dreigt dit een corpus te blijven.

Bij één van zijn eerste bezoeken aldaar vertegenwoordigde hij de VPKB op de tweede synodezitting van onze zusterkerk (URCSA) te Bloemfontein. Daar ondertekende hij het document ter herdenking van 10 jaar Belhar-belijdenis. Tijdens die reis kwam hij in contact met het multiraciale “Libertas”-koor uit Stellenbosch en werd het idee geboren om een Mis te laten componeren (en uitvoeren), waarin alle talen (11) en muziekstijlen van Zuid-Afrika een bijdrage zouden leveren. In het kader van de presentatie van de Nieuwe Bijbel Vertaling (NBV) in Nederland en België kwam het “Libertas”-koor uit Zuid-Afrika over en gaf in Nederland en België (kathedraal van Antwerpen) uitvoeringen van de “Messa da Boa Esperanza”. Zijn gedachtenis zij tot zegen.

ds. Dick Wursten is predikant te Genk

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren
Bea Smetryns-Baetens
Ernst Veen
Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-511 28 90
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.
IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 15 april 2008.